

6. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 лип. 1993 р. № 3352-ХІІ (в ред. від 03 бер. 2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>

УДК 343.98.067(477)(043.2)

Заєць О.М., к.ю.н., доцент,
науковий співробітник відділу інтеграції науки, освіти та бізнесу
Державної установи «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень НАН України», м. Одеса, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ІНСТИТУТУ СТРАХУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ РИЗИКІВ

Майже в усі історичні епохи були спроби зменшити нещастя, заподіювані збройними конфліктами. Не є винятком збройна агресія Російської Федерації проти України, яка розпочалася з окупації Криму в лютому-березні 2014 р., гібридної війни на Донбасі – з квітня 2014 р. та відкритого повномасштабного збройного вторгнення 24 лютого 2022 р. і супроводжується безпрецедентним знищенням цивільного населення, включаючи дітей, руйнуванням українських міст, культурних і духовних цінностей змушує керівництво країни і звичайних людей, в пошуках міжнародного захисту, справедливості та покарання агресора, апелювати до норм міжнародного права, щодо пошуків механізмів відшкодування завданих збитків через використання можливостей інституту страхування.

Це безумовно, вимагає підвищення ефективності застосування на практиці норм, що становлять його основу. Інакше кажучи, слід забезпечити належне впровадження норм Європейського законодавства до національної системи права. Переважно впровадження норм міжнародного права є прерогативою суверенних держав, що використовують для цього внутрішній організаційно-правовий механізм. Водночас сфера міжнародно-правового регулювання часто охоплює питання, розв'язання яких неможливе за допомогою національних заходів. Наявність цих двох складових формує механізм впровадження інституту страхування військових ризиків.

Впровадження норм міжнародного права охоплює різні сфери діяльності, починаючи від прийняття законодавчих заходів і завершуючи практичними питаннями, наприклад, впровадження певних методів і засобів відшкодування завданих збитків. Зазначимо, що механізм впровадження норм міжнародного права має ряд особливостей, які зумовлені факторами, як правового (юридична природа зобов'язань, що впливають зі специфіки предмета правового регулювання міжнародного

права, а також його відмінності з точки зору матеріальної сфери застосування в часі та стосовно кола осіб), так і економічного характеру, які значною мірою впливають на ефективність правового регулювання, а отже і захист прав та свобод особи під час збройного конфлікту.

Інститут страхування від воєнних ризиків бере свій початок із законодавства часів Першої світової війни, коли було створено агенцію для доповнення неадекватного страхування від воєнних ризиків, яке тоді було доступне на ринку комерційного страхування. Це агентство – Бюро страхування військових ризиків – мало повноваження страхувати американські судна, фрахт, вантаж і екіпаж від збитків або збитків, спричинених ризиками війни. Згодом це агентство було скасовано, і його функції щодо торговельного судноплавства почала виконувати Морська адміністрація, Департамент торгівлі.

Ризик – це поняття, універсальне в повсякденному вживанні. Це просто вираження потенціалу певної дії призвести до певної втрати. Але ризик також має конкретне та точне технічне визначення серед професійних аналітиків ризику. Для цієї спільноти ризик – це поєднання ймовірності події та її наслідків. Усвідомлення наслідків різних дій чи подій є явно необхідним для прийняття обґрунтованих рішень щодо громадської безпеки. Наприклад, якщо відбудеться розплавлення активної зони ядерного реактора, відбудеться масовий викид радіоактивності. Навіть якби це було стримано на атомній станції, громадська травма спричинила б тиск на закриття атомної промисловості, як це сталося в Японії. Ця ключова парадигма, яка висвітлювалася в літературі про ризики понад півстоліття, показує, що усвідомлення ймовірності несприятливої події також має бути важливим для тих, хто приймає рішення.

Страхування військових ризиків – це страховий поліс, який забезпечує фінансовий захист страхувальника від збитків внаслідок таких подій, як вторгнення, повстання, заворушення, страйки, революції, військові перевороти та тероризм.

Ті організації, які наражаються на ризик можливих раптових і насильницьких політичних потрясінь, є хорошими клієнтами для страхування військових ризиків. Наприклад, компанії, які працюють у політично нестабільних частинах світу, схильні до підвищеного ризику втрат у результаті військових дій. Страхування військових ризиків може покривати такі небезпеки, як викрадення людей та отримання викупу, саботаж, екстрена евакуація, травми робітників, тривала непрацездатність, а також втрата чи пошкодження майна та вантажу [1].

Галузі в авіаційній та морській сферах можуть мати конкретніші варіанти військового страхування, розроблені з урахуванням їх конкретних потреб. Наприклад, страхування від військових ризиків може

компенсувати судновласнику повну вартість судна у випадках, коли уряд захоплює судно. Якщо військові дії змушують судно тимчасово затримуватися, страхування військових ризиків може покрити цю втрату часу.

Складність зі страхуванням військових ризиків полягає у нездатності страхової компанії точно оцінити можливий результат збитків і, отже, розрахувати відповідні страхові внески. Крім того, шкода від війни або пов'язаної з нею діяльності може бути настільки величезною і непередбачуваною, що навіть високих премій може бути недостатньо для покриття шкоди, за яку несуть відповідальність страхові компанії. Це робить військове страхування невідомою величиною для страхових компаній з високим ризиком того, що поліс військового страхування може призвести до неплатоспроможності [4].

Отже, підводячи підсумки впровадження інституту страхування військових ризиків потрібно сфокусуватись на наступних висновках:

- страхування військових ризиків – це покриття збитків, що виникли внаслідок таких подій, як війна, вторгнення, повстання, заворушення, страйки та тероризм;
- страхування військових ризиків пропонується як окремий поліс, оскільки воно виключене зі стандартних страхових полісів через високі ризики;
- компанії, які працюють у країнах із високим рівнем ризику, є хорошими кандидатами на страхування від військових ризиків;
- страхування військових ризиків часто виключається зі стандартних полісів через нездатність страхових компаній точно прогнозувати збитки і, отже, стягувати відповідні премії.

Підсумовуючи, слід відзначити, що міжнародне право виробило особливий механізм імплементації норм цієї галузі. При цьому, цей механізм охоплює як національний так і міжнародний рівень, і включає нормативний і інституційний компоненти.

Література

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серп. 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів міжнародного характеру (Протокол II), від 8 черв. 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text (дата звернення: 20.04.2023).

2. Мінекономіки України домовилось з MIGA про запуск механізму страхування інвестицій під час війни. URL: [https://www.me.gov.ua/news/detail?lang=uk-ua&id=5990f3c1-873c-4b66-8ca0-b68f7f947f28&title=minekonomikiukraini domovilosz migaprozapuskmekhanizmu strakhuvanni ainvestitsiipidchasviini](https://www.me.gov.ua/news/detail?lang=uk-ua&id=5990f3c1-873c-4b66-8ca0-b68f7f947f28&title=minekonomikiukraini%20domovilosz%20miga%20prozapusk%20mekhanizmu%20strakhuvanni%20ainvestitsiipidchasviini) (дата звернення: 20.04.2023).

3. Юлія Свириденко. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=7952042794866363&set=a.488851344518916> (дата звернення: 20.04.2023).

4. Zablodska I., Zaiets O. Current Problems of Implementation of International Norms on Regulation of the Institute of Insurance of Military Risks: Economic and Legal Aspect. *Central and Eastern European Legal Studies*. 2022. № 2. P. 187-199. URL: <https://eplopublications.eu/publication/print-edition/central-and-eastern-european-legal-studies-no-2-2022> (дата звернення: 20.04.2023).

УДК 342.9(043.2)

Захарчук Руслан, здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ВОЛОНТЕРІВ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Законами України «Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо підтримки волонтерської діяльності» та «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності в 2015 та 2022 роках» були дещо розширені напрямки діяльності волонтерів в Україні. Відповідно дані законодавчі зміни були продиктовані початком збройної анексії окремих територій України. Саме від тоді, досить звична альтруїстична діяльність людей по наданню волонтерської допомоги почала набувати дещо іншого спрямування, а сама волонтерська допомога почала надаватися в часто небезпечних умовах волонтерами тим категоріям населення, яким була завдана шкода від такої агресії. Таким чином, воєнний стан став тим негативним фактором, який безумовно, ускладнив процес надання волонтерської допомоги та діяльність волонтерів, зокрема. Особливістю волонтерської діяльності в умовах воєнного стану стала тісна співпраця з Збройними силами України, підрозділами територіальної оборони, громадянами України, які постраждали від військових дій та іншими суб'єктами.

Частиною 2 Перехідних положень Закону України «Про волонтерську діяльність» встановлено, що у період дії воєнного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення чи скасування:

1) підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, відомчої підпорядкованості та прибутковості можуть залучати до своєї діяльності з надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги волонтерів (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) виключно для надання безоплатної медичної допомоги, безоплатної реабілітаційної допомоги;